

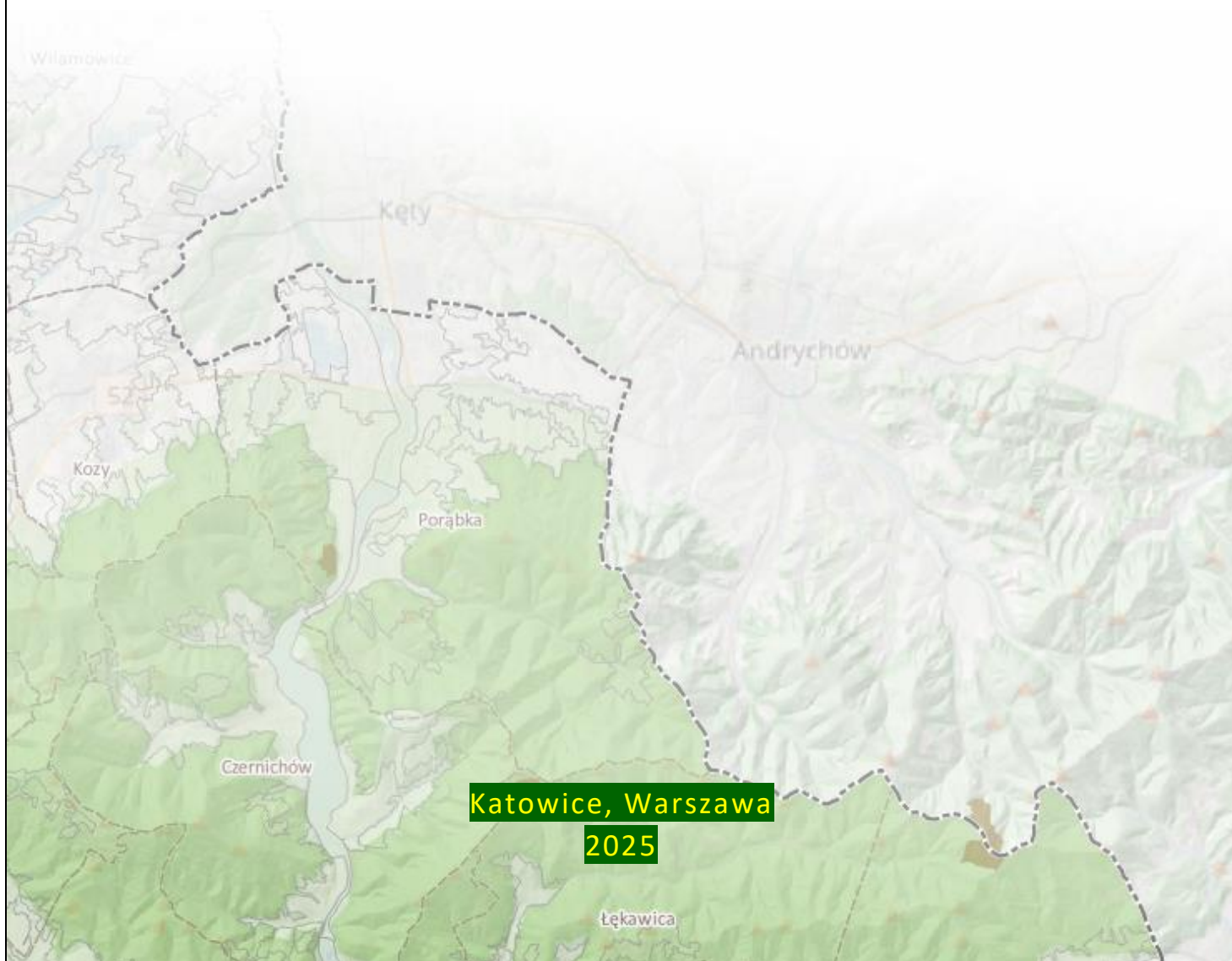
AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZY OBSZARU CHRONIONEGO

Nazwa obszaru: Centrum Starego Rybnika

Forma ochrony: Park Kulturowy

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

1 METRYCZKA OBSZARU CHRONIONEGO

Nazwa obszaru lub obiektu	Centrum Starego Rybnika
Forma ochrony	Park Kulturowy
Akt prawny powołujący (pierwotny)	Uchwała nr 1291/LXXV/2024 Rady Miasta Rybnika z dnia 22 lutego 2024 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Centrum Starego Rybnika” (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2024 poz. 1704)
Akt prawny powołujący (aktualny)	Uchwała nr 49/IV/2024 Rady Miasta Rybnika z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie zmiany uchwały Nr 1291/LXXV/2024 Rady Miasta Rybnika z dnia 22 lutego 2024 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Centrum Starego Rybnika” (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2024 poz. 4327)
Cele ochrony	w celu ochrony zabytków oraz historycznego układu urbanistycznego Śródmieścia Rybnika, jak również zachowania i kształtowania krajobrazu kulturowego i przestrzeni publicznych
Nazwa mezoregionu	Płaskowyż Rybnicki
Położenie administracyjne (gminy)	Rybnik
Powierzchnia (ha)	116,23 (wg danych GIS)

Wykaz jednostek krajobrazowych zidentyfikowanych w obrębie obszaru lub obiektu chronionego (z oznaczeniem krajobrazów priorytetowych – jeśli występują):

ID	PODTYP	PRIORYTET
504	10c	NIE
1912	10a	TAK

2 ZAGROŻENIA

Przedmiot zagrożenia (odbiorca presji) dziedzina lub dział	Kod zagrożenia	Rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagrożenie wewnętrzne (W) lub zewnętrzne (Z)	Skala zagrożenia (0–12 pkt.)	ID jednostek, w których występuje zagrożenie
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.5.	Zmniejszanie się różnorodności biologicznej	I, II	W	8	504, 1912
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.1.	Zaburzanie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	I,II	W	8	504, 1912
	B.1.2.	Degradująca styl krajobrazu adaptacja lub modernizacja układów osadniczych wiejskich i miejskich, w tym osiedli robotniczych (tzw. osiedli patronackich)	I,II	W	8	504, 1912
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.1.	Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych	V.1	W	8	504, 1912
	B.2.2.	Wprowadzanie do harmonijnych zespołów architektoniczno- krajobrazowych materiałów i obiektów degradujących wyraz stylistyczny i funkcjonalność całego zespołu	I.1	W	5	504, 1912
	B.2.3.	Zanik cech architektury regionalnej; unifikacja materiałów i form architektury wiejskiej i miejskiej oraz jej bezpośredniego kontekstu krajobrazowego (ogrodzenia, podjazdy, zieleń)	I.1	W	5	504, 1912
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.5. Obszary przemysłowe	B.5.1.	Degradacja, upadek i rozpad materialnej substancji historycznych, zabytkowych zakładów przemysłowych i rzemieślniczych oraz osiedli patronackich	V.1	W	8	504, 1912
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.1.	Chaos przestrzenny i stylistyczny form zagospodarowania terenu	I,II,III, IV,V, VI	W	5	504, 1912

C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.2. Walory estetyczne	C.2.1.	Brak dbałości o estetyczne wkomponowanie tras i węzłów komunikacyjnych w otaczający krajobraz	I.2.	W,Z	8	504, 1912
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych D.1. Walory akustyczne	D.1.1.	Hałas komunikacyjny i przemysłowy	I.2.	W,Z	9	504, 1912
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych D.3. Walory sanitarne	D.3.2.	Zanieczyszczenie powietrza	I,II,V	W,Z	7	504, 1912

3 REKOMENDACJE

Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów obrębie form ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów, w obrębie obszarów chronionych	Kody ID jednostek, dla których występują rekomendacje lub wnioski	Potencjalny adresat realizacji
Zmniejszenie się różnorodności biologicznej	Ochrona i rozbudowa układów zieleni, w tym towarzyszącej zabudowie i układom transportowym. Uwzględnienie w kształtowaniu systemów zieleni ich funkcji ekologicznych	504, 1912	miasto, właściciele i użytkownicy terenu
Zaburzenie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	Ochrona historycznej, zabytkowej struktury urbanistycznej centrum miasta w procesach planowania i lokalizacji inwestycji	504, 1912	miasto, właściciele i użytkownicy terenu, nadzór budowlany
Degradująca styl krajobrazu adaptacja lub modernizacja układów osadniczych wiejskich i miejskich, w tym osiedli robotniczych (tzw. osiedli patronackich)	Realizacja zagospodarowania przestrzennego z zachowaniem stylu urbanistycznego i architektonicznego na zasadach określonych w planie ochrony.	504, 1912	miasto, właściciele i użytkownicy terenu, WKZ, powiatowi inspektorzy nadzoru, nadzór budowlany
Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych	Realizacja ochrony zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych oraz niezabudowanych układów komponowanego krajobrazu kulturowego na zasadach określonych w planie ochrony, w tym dotyczących pojedynczych obiektów budowlanych. Zwiększenie nadzoru przez służby Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz przez powiatowych inspektorów nadzoru. Zwiększenie środków finansowych na ochronę dziedzictwa kulturowego. Wprowadzanie do ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stref ochrony konserwatorskiej, obiektów zabytkowych z gminnej ewidencji zabytków oraz odpowiednich zapisów chroniących zabytki i układy w warunkach racjonalnego zagospodarowania	504, 1912	WKZ, powiatowi inspektorzy nadzoru, właściciele i użytkownicy nieruchomości, miasto

Wprowadzanie do harmonijnych zespołów architektoniczno-krajobrazowych materiałów i obiektów degradujących wyraz stylistyczny i funkcjonalność całego zespołu	Ochrona harmonijnych zespołów architektoniczno- krajobrazowych przed stosowaniem materiałów i obiektów nieuwzględniających historycznego kontekstu miejsca	504, 1912	miasto, właściciele i użytkownicy terenu, nadzór budowlany
Zanik cech architektury regionalnej; unifikacja materiałów i form architektury wiejskiej i miejskiej oraz jej bezpośredniego kontekstu krajobrazowego (ogrodzenia, podjazdy, zieleni)	Przeciwdziałanie zanikowi architektury regionalnej typowej dla Śląska. Zachowanie i rozwijanie stosowania tradycyjnych form architektury, w tym obiektów małej architektury	504, 1912	miasto, właściciele i użytkownicy terenu, nadzór budowlany
Degradacja, upadek i rozpad materialnej substancji historycznych, zabytkowych zakładów przemysłowych i rzemieślniczych oraz osiedli patronackich	Ochrona i rewitalizacja historycznych, zabytkowych zakładów przemysłowych i rzemieślniczych oraz osiedli patronackich	504, 1912	miasto, właściciele i użytkownicy terenu, nadzór budowlany
Chaos przestrzenny i stylistyczny form zagospodarowania terenu	Stosowanie standardów architektoniczno-urbanistycznych oraz form zagospodarowania terenu o ujednoliconej i dostosowanej do historycznego stylu krajobrazu formie nawiązującej do rozwiązań tradycyjnych, w tym m.in. w zakresie gabarytów, form i proporcji budynków, użytych materiałów, ogrodzeń i zieleni przydomowej. Uporządkowanie reklam i szyldów w sposób zapewniający ochronę walorów estetyczno-widokowych centrum miasta	504, 1912	miasto, właściciele i użytkownicy terenu, nadzór budowlany

Brak dbałości o estetyczne wkomponowanie tras i węzłów komunikacyjnych w otaczający krajobraz	Planowanie i realizacja układów komunikacyjnych uwzględniające historyczno-kulturowy charakter centrum miasta, w tym ich harmonijne wkomponowanie w układy zabudowy i zieleni	504, 1912	miasto, właściciele i użytkownicy terenu, nadzór budowlany
Hałas komunikacyjny i przemysłowy	Ograniczanie zagrożenia hałasowego z preferowaniem rozwiązań organizacyjnych Dostosowanie technicznych rozwiązań zmniejszających zagrożenie hałasowe do zabytкового charakteru miasta oraz uwzględnienie walorów estetyczno-widokowych	504, 1912	miasto, właściciele i użytkownicy terenu, służby ochrony środowiska
Zanieczyszczenie powietrza	Przeciwdziałanie powstawaniu niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza	504, 1912	miasto, właściciele i użytkownicy terenu, służby ochrony środowiska

Rekomendacje i wnioski planistyczne odnoszące się do krajobrazu priorytetowego położonego w obrębie omawianego obszaru chronionego zawarte są w odpowiednich kartach krajobrazów priorytetowych (Tom II Audytu krajobrazowego woj. śląskiego)